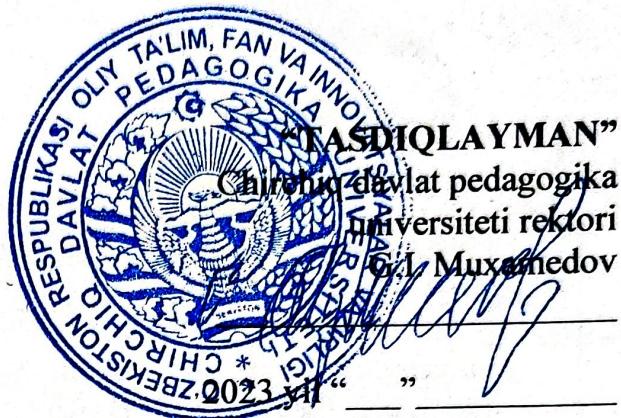

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

**JISMONIY TARBIYA NAZARIYASI VA METODIKASI
O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lism
Ta'lism sohasi:	110000 – Ta'lism
Ta'lism yo'nalishi:	60111900 - Maktabgacha va boshlang'ich ta'limda jismoniy tarbiya va sport

Chirchiq – 2023

Reyf

Fan/modul kodi JTNM308	O'quv yili 2025-2026	Semestr 5-6	ECTS- Kreditlar 4-4
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lif tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4
1.	Fanning nomi Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lif (soat)
2.	I. Fanning mazmuni. Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda ta'lif tizimida jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini olib borishning ilmiy-nazariy asoslarini, ta'lif oluvchilarning aqliy rivojlanishi, yosh xuusiyatlarini hisobga olgan holda amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish mexnaizmlarini o'rghanish, sohaga oid bilimlarni shakllantirish, o'zaro munosabat qoidalariga rioya etish, jismoniy mashqlar va o'yinlarni amaliyotda qo'llay olish ko'nikmalarini shakllantirish. Fanning vazifasi – talabalarga jismoniy tarbiya mashg'ulotlarida harakatlantirish texnikasini, mashg'ulot o'tkazish, musobaqalarni tashkillashtirishga oid kasbiy-pedagogik malaka va ko'nikmalarni hosil qilish hamda shakllantirish, boshlang'ich ta'limda jismoniy tarbiyanı keng targ'ib qilishni o'rgatishdan iborat.	120	120
	II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:		240 ✓
	1-mavzu: Jismoniy tarbiya nazariyasiva uslubiyati o'quv fanisifatida. Jismoniy tarbiya nazariyasi va uslubiyatining vazifalari. Jismoniy tarbiya nazariyasi va uslubiyatining asosiy tushunchalari. Jismoniy rivojlanish. 2-mavzu: Jismoniy tarbiya tizimi. Jismoniy tarbiya tizimining goyaviy negizi. maqsadi va umumiy tamoyillari Jismoniy tarbiya tamoyillari 3-mavzu: Jismoniy tarbiya. Vositalar tarkibi Jismoniy mashqlar Jismoniy mashqning o'ziga xos belgilari Jismoniy mashq - jismoniy tarbiyaning asosiy vositasи 4-mavzu: Uslubiy tamoyilar va ularni jismoniy tarbiya jarayoniga kiritish yo'llari. yismoniy tarbiyaning metodik va maxsus tamoyillari. Jihozlarda bajariladigan mashqlarning atamalari. Akrobatik mashqlarning atamalari. Badiiy gimnastika mashqlarining atamalari. Mashqlarni yozib borishni qoida-usullari. 5-mavzu: Ta'lif uslublari		

Tushuncha va atamalar. Talimning uslubga qo'yadigan umumiy talabi. Talim uslublarining turkumlari. Qat'iy tartiblashtirilgan uslub.

6-mavzu: Jismoniy sifatlar

Jismoniy sifatlar to'g'risida tushuncha Kuch va uni tarbiyalashning uslub hamda vositalari. Tezkorlik va uni tarbiyalashning uslub hamdavositalari. Chaqqonlik va uni tarbiyalashning uslub hamda vositalari. Chidamlilik va uni tarbiyalashning uslub hamda vositalari Egiluvchanlik va uni tarbiyalasning uslub hamda vositalari

7-mavzu: Ko'nikma va malakan shakllantirish talim jarayoni sifatida.

O'rgatish jismoniy tarbiya jarayonining bir tomoni ekanligi. Harakatlarga o'rgatishning o'ziga xos xususiyatlari. Harakat ko'nikmalari va malakalari. Malakaning ijobiylar va salbiy ko'chishi. O'rgatish jarayonining tuzilishi va undagi bosqichlar xususiyati

8-mavzu: Ilk va maktabgacha yoshdag bolalar jismoniy tarbiyasi.

Maktabgacha yoshdag bolalaming jismoniy (harakat) sifatlarini tarbiy alash. Ta'lim va tarbiyaning asosiy uslubiyatlari. Maktabgacha yoshdag bolalaming jismoniy tarbiya vositalari. Maktabgacha yoshdag bolalami jismoniy tarbiyalash shakllari

9-mavzu: Maktab yoshidagi bolalar jismoniy tarbiyasining umumiy tavsif.

Jismoniy tarbiya jarayonida o'quvchilaming o'ziga xos xususiyatlari. Boshlang'ich talim yoshidagi bolalarning jismoniy tarbiyasi. Jismoniy tarbiyaning vazifalari. Jismoniy tarbiyaning vositalari. Jismoniy tarbiya uslublarining xususiyatlari.

10-mavzu: Umumi o'rta ta'lim maktablarida jismoniy tarbiya

Maktab o'quvrejasibo'yicha umumiy jismoniy tarbiyakursi. Darsning o'ziga xos belgilari va unga qo'yiladigan umumiy talablar. Darsning mazmuni va uning tuzilishi. Darsning vazifalarini aniqlash. Darsdayuklamani meyorlash uslubiyati

11-mavzu: Jismoniy tarbiya bo'yicha rejalshtirish hujjatlariniishlab chiqish texnologiyasi

Rejalshtirishga qo'yiladigan talablar. Rejalshtirish uchun kerakli ishlar. O'qituvchi tuzib chiqadigan rejalshtirish hujjatlari. Jismoniy tarbiya bo'yicha maktab dasturining tahlili

12-mavzu: Mehnat faoliyatining asosiy davrida jismoniy tarbiya

O'smirlik va balog'at yoshida jismoniy tarbiyaning ahamiyati va masalalari. Mehnat faoliyati tartibidajismoniy tarbiya. Gigienik gimnastika. Jismoniy tarbiya pauzasi. Faol dam olish jismoniy tarbiya daqiqasi va mikropauzasi

III. Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1.Jismoniy tarbiya nazariyasiva uslubiyati o'quv fanisifatida.

- 2.Jismoniy tarbiya tizimi.
- 3.Jismoniy tarbiya.
- 4.Uslubiy tamoyilar va ularni jismoniy tarbiya jarayoniga kiritish yo'llari.
- Jismoniy tarbiyaning metodik
Va maxsus tamoyillari.
5. Ta'lif uslublari
- 6.Jismoniy sifatlar
- 7.Ko'nikma va malakani shakllantirish talim jarayoni sifatida.
8. Ilk va mактabgacha yoshdagi bolalar jismoniy tarbiyasi.
- 9.Maktab yoshidagi bolalar jismoniy tarbiyasining umumiyo tavsif.
- 10.Uumumiyo o'rta ta'lif maktablarida jismoniy tarbiya
- 11.Jismoniy tarbiya bo'yicha Rejalashtirish hujjatlarini ishlab chiqish texnologiyasi
- 12.Mehnat faoliyatining asosiy davrida jismoniy tarbiya
13. Darsda pulsometriya va xronometraj qanday olib boriladi
14. Ish kuni tartibida ish qobiliyati va jismoniy tarbiya dinamikasini tavsiflab bering.
15. Kirish gimnastikasi masalalari va uni o'tkazish uslubiyatini ayting.
16. Ishlab chiqarishda jismoniy tarbiya pauzasini o'tkazish xususiyatlarini bayon eting.
17. Ishlab chiqarishda jismoniy tarbiya daqiqasi, mikropauza va tushlik tanaffus vaqtlarida jismoniy tarbiya mashg'ulotiari qanday o'tkaziladi?
18. Sog'lomlashtirish-profilaktika gimnastikasi qanday qo'llanadi?
19. Jismoniy tarbiya-sog'lomlashtirish guruhlarida mashg'ulotlar o'tkazish va tashkil etish uslubiyatini tavsiflang.
20. Dam olish uylari va profilaktoriyalarda jismoniy tarbiya bo'yicha mashg'ulotlar qanday o'tkaziladi?
21. Jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini mustaqil o'tkazish qanday tashkil etiladi.
22. Salomatlik va jismoniy tayyorgarlikni nazorat qilish qanday amalga oshiriladi
23. Jismoniy sifatlar
24. Darsda o'quvchilar faoliyatini tashkil qilishning usullari
25. Jismoniy mashqlar texnikasi
26. "Algomish va Barchinoy" maxsus testlarining mazmuni

IV. Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

- 1.Darsning o'ziga xos belgilari va unga qo'yiladigan umumiyl talablar
2. Darsning vazifalarini aniqlash Darsda yuklamani meyorlash uslubiyati
3. Jismoniy tarbiya darslarida o'quvchilar faoliyatini tashkil qilish usullari
4. Jismoniy tarbiya darsining xillari
5. Jismoniy tarbiya darslarida pedagogik nazorat:
6. Jismoniy tarbiya darslarida pedagogik nazorat:
7. Jismoniy tarbiya darslarida pedagogik tahlil

8. Jismoniy tarbiya darslarida xronometraj,
9. Jismoniy tarbiya darslarida pulsometriya
10. Jismoniy tarbiya bo'yicha maktabdan tashqari ish

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarining jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'r ganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

VI. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Jismoniy tarbiyaning asosini tavsiflab bering
2. Amaliy jismoniy tarbiya deganda nimani tushunasiz
3. Jismoniy tarbiya qaysi fanlar bilan bog'liq
4. O'zbekistonda jismoniy tarbiya tizimi qanday tuzilgan
5. Jismoniy tarbiya tizimini qanday umumiy tamoyillar tashkil qiladi
6. Jismoniy tarbiyani qaysi maxsus fanlar organadi
7. Jismoniy tarbiya vositalariga nimalar kiradi
8. Jismoniy mashqlar texnikasi deganda nimani tushunasiz
9. Harakatlar xaracteristikasiga 3 tarif bering
10. Sport turlari bo'yicha jismoniy mashqlar turkumlari qanday tuzilgan
11. Ta'lim uslublariga qanday talablar qo'yiladi
12. Uslublar qanday turkumlarga bo'linadi
13. Jismoniy tarbiyada qolaniladigan didaktik uslublardan qaysilarini bilasiz
14. Jismoniy sifatlar deganda nimani tushunasiz
15. Tezkorlik tushunchasiga ta'rif bering.
16. Kuch mashqlariga tavsif bering.
17. Chidamlilikni tarbiyalash uslublarini aytib bering.
18. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini jismoniy tarbiyasiga ta'rif bering.
19. Umumiy o'rta ta'lim o'quvchilari jismoniy tarbiyasining vositalariga tavsif bering.
20. Maktab yoshidagi bolalar bilan jismoniy tarbiyaning qanday shakllari olib boriladi
21. "Alpomish va Barchinoy" maxsus testlarining mazmuni nimadan iborat
22. Darsga qanday vazifalar qo'yiladi
23. Pedagogik tahlil nima uchun o'tkaziladi
24. Darsda o'quvchilar faoliyatini tashkil qilishning qanday

Usullari mavjud

25. Jismoniy tarbiya darsiga qanday talablar qo'yiladi
- 26 Sinfdan va maktabdan tashqari jismoniy tarbiyaning qanday shakllari mavjud
27. Darsda pulsometriya va xronometraj qanday olib boriladi
28. Rejalarshirishga qanday talablar qo'yiladi
29. Dastur bo'limlariga ta'rif bering.
30. Dastur bo'limlari, o'quv vaqtleri va o'quv materiallarini tuzishda nimalarga e'tibor berish kerak
31. Ish rejasi qanday tuziladi
32. Dars konspektini tuzishda nimalarga e'tibor beriladi
33. Jismoniy tarbiya darsi qanday bo'limlarga bo'linadi
34. O'quvchilar jismoniy tarbiya darslarida qanday guruhlarga ajratiladi
35. Kasbiy amaliy jismoniy tayyorgarlik qanday amalga oshiraladi
36. Mehnat faoliyati asosiy davrining turli yosh bosqichlarida jismoniy tarbiya qanday masalalami yechishga xizmat qiladi
37. Ish kuni tartibida ish qobiliyati va jismoniy tarbiya dinamikasini tavsiflab bering.
38. Kirish gimnastikasi masalalari va uni o'tkazish uslubiyatini aytинг.
39. Ishlab chiqarishda jismoniy tarbiya pauzasini o'tkazish xususiyatlarini bayon eting.
40. Ishlab chiqarishda jismoniy tarbiya daqiqasi, mikropauza va tushlik tanaffus vaqtlarida jismoniy tarbiya mashg'ulotlari qanday o'tkaziladi?
41. Sog'lomlashtirish-profilaktika gimnastikasi qanday qo'llanadi?
42. Jismoniy tarbiya-sog'lomlashtirish guruhlarida mashg'ulotlar o'tkazish va tashkil etish uslubiyatini tavsiflang.
43. Dam olish uylari va profilaktoriyalarda jismoniy tarbiya bo'yicha mashg'ulotlar qanday o'tkaziladi?
44. Jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini mustaqil o'tkazish qanday tashkil etiladi.
45. Salomatlik va jismoniy tayyorgarlikni nazorat qilish qanday amalga oshiriladi

3. VII. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- maktabgacha va boshlang'ich ta'limda Jismoniy tarbiyani o'qitishda zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalarni tatbiq qilish uchun zarur bo'ladigan bilim va ko'nikmalarni, basketbolni darslarida zamonaviy ta'lim vositalardan foydalanishni, zamonaviy talablar asosida jismoniy tarbiya darslarini samarali tashkil qilish yo'llarini, ta'lim sohasidagi innovatsion faoliyat asoslari **haqida tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)**

- maktabgacha va boshlang'ich ta'limda jismoniy tarbiya o'qitish metodikasi fanini o'qitishda hamda ilmiy tadqiqotlar olib borishda qo'llaniladigan zamonaviy yondashuvlar va innovatsion texnologiyalardan xabardor bo'lishi, jismoniy tarbiya ni o'qitishda qo'yiladigan hozirgi zamon talablarini bilishi, mashg'ulotlarda ta'lim resurslaridan samarali **foydalana olishi; (ko'nikma).**

- mashg'ulotlarda jismoniy tarbiya bo'yicha "Milliy" dasturning mazmunini

anglashi, shuningdek, mashg'ulotlarda qo'llaniladigan vositalari, metodlari va shakllarining uzviyligi va izchilligini ta'minlash, o'qitish mazmuniga oid axborotlarni qayta ishslash, umumlashtirish va o'quvchilarga yetkazish malakalariga ega bo'lishi va jismoniy tarbiya darslarida zamonaviy innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash haqida malakalarga ega bo'lishi kerak.

4.

- ma'ruzalar;
 - interfaol keys-stadilar;
 - seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
 - guruhlarda ishslash;
 - taqdimotlarni qilish;
 - individual loyihalar;
- jamoa bo'lib ishslash va hioya qilish uchun loyihalar

5.

IX. Kreditlarni olish uchun talablar:

- Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.

6.

X. Asosiy adabiyotlar:

1. Xurramov E.E. Jismoniy madanyat nazaryasi va metodikasi. Darslik. Chirchiq 2023 "Zebo prints"
2. Xurramov E.E. Jismoniy madanyat nazaryasi va metodikasi. O'quv qo'llanma. Chirchiq 2023 "Zebo prints"
3. Abdullaev A., Xonkeldiev Sh.X. Jismoniy tarbiya nazariyasi va usuliyati. Darslik. T., - 2005. 300 b.
4. Abdurahimov Davron Dilmurotovich JISMONIY TARBIYA VA SPORT Chirchiq -2023 Darslik

XI. Qo'shimcha adabiyotlar

1. Goncharova O.V. Yosh sportchilarning jismoniy qobiliyatlarini rivojlantirish. Darslik. T., - 2005. 180 b.
2. Kuramshin Yu.F. Teoriya i metodika fizicheskoy kulburi. Uchebnik. Moskva. - 2010. 210 s.
3. Абдуллаев А., Хонкелдиев Ш.Х. Жисмоний тарбия назарияси ва услубиёти.Дарслик.Т.: 2005-231 б.
- 4 Yakkakurash kordinatsion va siklik sport turlari (Gimnastika) darslik. Toshkent "Cho'lpon NMIU"nashryoti 2018 yil. 550 b.
5. С.М.Шахрай Физическая культура. Бадминтон. 5–11 класс: примерная программа (для учителей общеобразовательных учреждений) / 2012 Издательство Омского государственного университета общ ст-93.

Axborot manbalari

	<p><u>www.pedagog.uz</u> <u>www.edu.uz</u> <u>www.natlib.uz</u> (A.Navoiy nomidagi O'z.MK) <u>www.zionet.uz</u> -Ziyonet axborot-ta'lif resurslari portal.</p>
7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023yil “_____” _____dagi qarori bilan tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun ma'sul: A.A.Abdullayev – CHDPU, “Bolalar sporti” kafedrasi mudiri, PhD, dotsent. A.Sh.G'anixo'jayev – CHDPU, “Bolalar sporti” kafedrasi o'qituvchisi . D.Abduraximov – CHDPU, “Bolalar sporti” kafedrasi o'qituvchisi
9.	Taqrizchilar: E.Xurramov – CHDPU, “Bolalar sporti” kafedrasi dotsenti v.b., PhD. R.I.Latipov – Nizomiy nomidagi TDPU “Jismoniy madaniyat” kafedrasi dotsenti.